

21. desember 2015

Ber om innspill på avhjelpende tiltak i saken mot Color Line og Sandefjord kommune

Bakgrunn

I mars 2015 åpnet EFTAs overvåkningsorgan, ESA, [formell sak](#) mot Color Line AS, Color Line Transport AS og Color Group AS ("Color Line"), og Sandefjord kommune for å undersøke mulig brudd på artikkel 53 og/eller 54 i EØS-avtalen.

I 2011 ble Color Line [ilagt en bot](#) på 18,8 millioner euro for brudd på konkurransereglene i EØS-avtalen. Den saken gjaldt en langsiktig eksklusivitetsavtale om tilgang til Strømstad havn. Havneavtalen mellom Color Line og Sandefjord kommune som undersøkes i nåværende sak, var ikke omfattet av vedtaket i 2011.

I august 2015 ble det inngått et rettsforlik mellom Color Line, Sandefjord kommune og et annet fergeselskap, Fjord Line AS ("Fjord Line"). Forliket avsluttet en erstatningssak anlagt av Fjord Line mot Color Line og Sandefjord kommune, for å ha hindret Fjord Line tilgang til Sandefjord havn. ESA hadde enkelte innvendinger til rettighetene Color Line og Sandefjord kommune ble tilkjent i forliket. For å imøtekomme ESA, inngikk Color Line og Sandefjord kommune en revidert avtale.

I oktober 2015, etter å ha drøftet avhjelpende tiltak med Color Line og Sandefjord kommune, fattet ESA sin foreløpige vurdering adressert til hver av partene. I den foreløpige vurderingen fant ESA at Color Line og Sandefjord kommune, ved å inngå de langvarige havneavtalene og ved å opprettholde Color Lines rettigheter etter avtalene, hadde forhindret andre potensielle konkurrenter fra å starte opp eller videreutvikle egen fergevirksomhet på Sandefjord–Strømstad-ruten. Dermed kan Color Line og Sandefjord kommune ha overtrådt artikkel 53 og 54 i EØS-avtalen.

De foreslåtte avhjelpende tiltakene

Tiltakene som er foreslått av Color Line og Sandefjord kommune kan oppsummeres slik:

- Følgende seilingsplan vil gjelde for både Color Line og Fjord Line fra 1. oktober 2015 til 31. desember 2019:

Ferge	Avgang	Ankomst	Avgang	Ankomst
	Sandefjord	Strømstad	Strømstad	Sandefjord
Color Line	07:00	09:30	10:00	12:30
Fjord Line	08:30	11:00	12:00	14:30
Color Line	10:00	12:30	13:40	16:10
Color Line	13:30	16:00	17:00	19:30
Fjord Line	15:20	17:50	18:30	21:00
Color Line	17:00	19:30	20:00	22:30

- Fra og med 1. januar 2020 skal Color Line si fra seg rettighetene til disse seilingstidene. Fjord Line har rett til å beholde sine seilingstider frem til og med 31. desember 2025.

- Innen utløpet av 2019 skal Sandefjord kommune ha retildelt seilingstidene som frem til da har tilhørt Color Line, for perioden 1. januar 2020 til 31. desember 2025. Utlysningen skal skje innen 1. mars 2016, med søknadsfrist 1 september 2016. Tildelingen skal ivareta konkurranse, likebehandling og ikke-diskriminering.
- Fra og med 1. januar 2026, dersom Sandefjord kommune ønsker å bruke havnen til andre formål, skal ingen fergeselskap ha rett til å benytte indre havn i Sandefjord for fergevirksomhet. Dersom havnen fortsatt skal brukes til fergevirksomhet etter 31. desember 2025, skal kommunen foreta ny utlysning av seilingstider for perioden etter 31. desember 2025, innen 31. desember 2024.
- I utlysningen av de ovennevnte seilingstider (for perioden 2020-2025) tilhørende Color Line, skal kommunen kunngjøre at et fergeselskap som tildeles seilingstider for den perioden, og som følge av tildelingen benytter ett nytt eller ombygd og spesialtilpasset skip på ruten, skal ha fortrinnsrett til å beholde seilingstidene for det skipet så lenge havnen er åpen for fergevirksomhet, likevel slik at retten utløper senest 31. desember 2030.

Konkurransereglene i EØS-avtalen

Konkurransereglene i artikkel 53 og 54 i EØS-avtalen tilsvarer EUs regler (artikkel 101 og 102 TFEU), og forbyr konkurransebegrensende avtaler mellom foretak og misbruk av dominerende stilling.

Artikkel 53 EØS forbyr avtaler og sammordnet opptreden som begrenser konkurransen mellom foretak, som for eksempel prissamarbeid og markedsdeling. Bestemmelsen omfatter både avtaler mellom faktiske eller potensielle konkurrenter (horisontale avtaler), og avtaler mellom foretak på ulike omsetningstrinn (vertikale avtaler), for eksempel en avtale mellom en produsent og en distributør.

Også en kommune kan rammes av artikkel 53 EØS når kommunen driver forretningsvirksomhet. Det gjelder ikke noe krav om at forretningsdriften må være skilt ut i et eget selskap, for at artikkel 53 EØS skal komme til anvendelse.

Artikkel 54 EØS forbyr foretak med dominerende stilling i markedet å misbruke sin markedsrett. Det kan for eksempel gjelde atferd som har til hensikt å presse konkurrenter ut av markedet.

På samme måte som for artikkel 53 EØS, kan også artikkel 54 EØS ramme en kommunes forretningsvirksomhet. En kommune kan for eksempel være en dominerende leverandør av en gitt tjeneste i et geografisk definert marked.

Hva er ESAs rolle på konkurranseområdet?

EØS-avtalens konkurranseregler håndheves i hele EØS, både av ESA og av EU Kommisjonen. Ansvaret for å håndtere de enkelte sakene er delt mellom ESA og Kommisjonen basert på reglene om jurisdiksjon i EØS-avtalen.

ESAs hovedoppgave på konkurranseområdet er å sikre at selskaper som driver virksomhet EFTA-landene (Norge, Island og Liechtenstein) opptre i samsvar med konkurransereglene i EØS-avtalen. For å oppnå dette har ESA tilsvarende etterforsknings- og håndhevingsmyndighet som Kommisjonen. Dette innebærer blant annet myndighet til å ilegge selskaper som opptre i strid med konkurransereglene bøter på opp til 10% av total omsetning.

Eventuelle bøter fastsettes i samsvar med ESAs [retningslinjer](#), og hensikten er å avskrekke selskaper fra å bryte reglene.

ESA har også som oppgave å følge med på hvordan konkurransemyndighetene i EFTA-landene anvender konkurransereglene i EØS-avtalen.

Avhjelpende tiltak

Parter i ESAs konkurransesaker kan frivillig tilby avhjelpende tiltak for å imøtekomme de konkurransemessige betenkeligheter som ESA har underrettet dem om. Dersom ESA aksepterer de foreslåtte tiltakene, kan ESA avslutte saken ved å fatte et vedtak som gjør tiltakene bindende for partene.

Hovedforskjellen mellom et forbudsvedtak og et vedtak om avhjelpende tiltak, er at et forbudsvedtak konkluderer med at det har skjedd et brudd på konkurransereglene. Et vedtak som gjør avhjelpende tiltak bindende tar imidlertid ikke stilling til hvorvidt det foreligger et brudd på reglene.

Når ESA er overbevist om at selskapene er villige til å tilby tiltak som i tilstrekkelig grad avhjelper de konkurransemessige betenkeligheter som ESA har, vil ESA underrette partene om sin foreløpige vurdering av saken. I den foreløpige vurderingen oppsummerer ESA hovedtrekkene i sakens faktum og identifiserer ESAs konkurransemessige betenkeligheter.

Å tilby avhjelpende tiltak betyr ikke at partene er enige i ESAs foreløpige vurdering av saken.

Veien videre

Nå som Color Line og Sandefjord kommune har tilbudt avhjelpende tiltak, må ESA markedsteste de foreslåtte tiltakene. En melding om markedstesting vil offentliggjøres i Den europeiske unions tidende og i EØS-tillegget. Meldingen vil oppsummere saken og hovedtrekkene i de foreslåtte avhjelpende tiltakene, og ber interesserte parter om å gi innspill til de foreslåtte tiltakene. Frist for å gi innspill er én måned etter publisering. Innspill kan sendes til ESA per epost til: registry@eftasurv.int.

Dersom ESA etter markedstesting av tiltakene er av den oppfatning at tiltakene i tilstrekkelig grad imøtekommer ESAs konkurransemessige betenkeligheter, kan ESA avslutte saken ved å gjøre tiltakene bindende for partene.

Dersom markedstesting viser at tiltakene ikke i tilstrekkelig grad imøtekommer ESAs konkurransemessige betenkeligheter, eller finner at det er behov for å endre de foreslåtte tiltakene, vil partene i saken informeres om dette. Partene gis deretter mulighet til å fremsette et nytt/revidert forslag til avhjelpende tiltak. Dersom partene ikke er villige til å tilby nye/reviderte tiltak, kan ESA gjenoppta etterforskningen av saken.

Les mer:

- [Rettslig grunnlag for vedtak om avhjelpende tiltak: artikkel 9, kapittel II i protokoll 4 til avtalen om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol](#)
- [Nærmere forklaring om vedtak om avhjelpende tiltak i ESAs retningslinjer](#)